

Välfärdsområdesfullmäktige 6.10.2026

**Svar på den av ledamot Nurminen och 34 andra ledamöter
inlämnade frågan till välfärdsområdesstyrelsen om tillsynen över
och konkreta åtgärder för att bekämpa arbetsrelaterat
utnyttjande och människohandel i Västra Nylands
välfärdsområdes upphandlingar**

Beredning och upplysningar (fornamn.efternamn@luvn.fi):
Kortelainen Emilia

Beslutsförslag

Välfärdsområdesfullmäktige beslutar

1. anteckna välfärdsområdesstyrelsens svar på den till
välfärdsområdesstyrelsen riktade frågan för kännedom,

Inom välfärdsområdet följs avtalens efterlevnad aktivt upp
både genom avtalsövervakning och, inom social- och
hälsovårdstjänsterna, genom egenkontroll.

Serviceproducenterna inom städtjänsterna ska till exempel
lämna in objektspecifika personalförteckningar, av vilka varje
arbetstagares skattenummer framgår. Vid de
inspektionsrundor som välfärdsområdet genomför säkerställs
att den person som arbetar vid objektet är den arbetstagare
som serviceproducenten har anmält. Om en person som inte
på förhand har anmälts skriftligen till beställaren arbetar vid
objektet, meddelas detta till serviceproducenten och då
ombuds serviceproducenten att lämna en utredning. Om
någon annan än den anmälda personen arbetar vid objektet är
det fråga om verksamhet som strider mot avtalet och som kan
leda till sanktioner. I avtalen om städtjänsterna har
sanktionerna till exempel fastställts i detalj, och sådana påförs
varje månad.

Tillstånds- och tillsynsverket genomför regelbundet
inspektioner som också gäller välfärdsområdets
serviceproducenters verksamhet. Regionförvaltningsverket,
som föregick Tillstånds- och tillsynsverket, har utbildat
välfärdsområdets sakkunniga.

Om välfärdsområdet får anledning att misstänka
oegentligheter hos en serviceproducent kan välfärdsområdet

anmäla detta till Tillstånds- och tillsynsverket, som ansvarar för arbetarskyddstillsynen. Vid misstanke om allvarliga oegentligheter kan välfärdsområdet även lämna in en undersökningsbegäran till polisen.

Välfärdsområdet genomför inte regelbundna separata riskbaserade kontroller av anställningsvillkor, såsom löneutbetalning, arbetstider eller betalning av övertidsersättningar. I samband med kontroller som gäller bekämpning av grå ekonomi kan faktorer som rör arbetsförhållandena dock utredas riktat. I sådana sammanhang kan arbetstagare till exempel intervjuas om sina faktiska arbetstimmar och arbetsförhållanden.

Tillsynen över de social- och hälsovårdstjänster som välfärdsområdet ansvarar för genomförs i första hand som en del av egenkontrollen och den planenliga tillsynen, som delvis riktas till serviceproducenterna utifrån risk. Den planenliga tillsynen kan omfatta både tillsynsbesök och dokumenttillsyn. I tillsynen över serviceproducenterna granskas i fråga om personalen särskilt den planerade arbetstiden och de faktiska arbetstidsanteckningarna. Välfärdsområdets tillsyn gäller också hur serviceproducentens egenkontroll genomförs. Då bedöms, som en del av tillsynen, hur serviceproducenten själv övervakar den tjänst som underleverantörerna producerar och hur villkoren för tjänsten uppfylls. Inom tillsynen granskas inte löneutbetalning eller betalning av övertidsersättningar. Kontrollerna gäller serviceproducentens egen personal samt den underleverantörspersonal som serviceproducenten direkt använder i tjänsten, till den del det är fråga om arbetstagare som deltar i genomförandet av tjänsten. Däremot granskas inte arbetstiden för stödtjänster som serviceproducenten har upphandlat eller för personalen inom dessa inom ramen för anordnarens tillsyn, utan dessa omfattas enligt tillsynslagstiftningen av serviceproducentens egen egenkontroll.

Välfärdsområdet förutsätter att serviceproducenterna anmäler sina underleverantörer. Välfärdsområdet har förbjudit kedjebildning i underleverantörskedjan, vilket gör att leveranskedjan förblir transparent. Dessutom har välfärdsområdet möjlighet att förbjuda användningen av en underleverantör och kräva att en underleverantör byts ut.

Underleverantören ska lämna motsvarande uppgifter till välfärdsområdet som den egentliga serviceproducenten och agera på motsvarande sätt som den egentliga avtalsparten. Underleverantören ska lämna in ett handelsregisterutdrag som styrker att företaget existerar och innehåller grundläggande uppgifter och uppgifter om firmateckningsrätt, en utredning om betalning av skatter, såsom ett intyg över skatteskuld eller en utredning om betalningsplan om underleverantören har skatteskuld, ett intyg över tecknad pensionsförsäkring och en utredning om läget i fråga om betalda pensionsförsäkringsavgifter samt en utredning om det kollektivavtal som tillämpas.

I välfärdsområdets upphandlingar har det inte framkommit att lättföretagare eller utländsk hyrd arbetskraft skulle verka som underleverantörer.

Användningen av underleverantörer kan också begränsas på andra sätt, till exempel genom att dela upp upphandlingen så att serviceproducenten inte behöver kedja tjänster eller skaffa dem från en tredje part. Inom till exempel städtjänster har de helheter som upphandlas delats upp så att grundstädning har konkurrensutsatts separat från specialstädning. De serviceproducenter som producerar städtjänster för välfärdsområdet har inte använt underleverantörer.

Välfärdsområdet använder kvalitets- och riskhanteringssystemet LaRi, genom vilket personalen kan göra anmälningar om klient- och patientsäkerhet, arbetarskydd och andra missförhållanden. Systemet är tillgängligt elektroniskt och användningen baserar sig på personliga användarrättigheter. Anmälningar i LaRi-systemet är inte anonyma, utan förutsätter i regel identifiering. Anmälarens skydd grundar sig dock på lagstiftning: enligt lagen om tillsynen över social- och hälsovården är arbetstagare skyldiga att anmäla missförhållanden som de observerar, och anmälan får inte leda till negativa följder för arbetstagaren (29 § i tillsynslagen). I systemet kan användaren välja finska eller svenska som användningsspråk enligt sitt modersmål. Systemet kan också användas på engelska.

För misstankar om oegentligheter har välfärdsområdet dessutom en separat anonym anmälningskanal, WBRpro, som grundar sig på lagstiftningen om skydd för rapporterande personer. Kanalen står till arbetstagarnas förfogande, och anmälningar kan också göras anonymt. Anmälarens skydd grundar sig på lagen om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av Europeiska unionens och den nationella lagstiftningen (1171/2022). Enligt lagen får den som gör en anmälan inte utsättas för motåtgärder, och anmälarens identitet ska skyddas vid behandlingen av anmälan.

Information om anmälningskanalerna, anmälningsskyldigheten och arbetstagarens rättigheter ges genom introduktion, utbildningar för personalen samt egenkontrollprogrammet och egenkontrollplanerna, där anmälningsförfarandena och ansvarsfördelningen beskrivs.

Eventuella missförhållanden som upptäcks vid tillsynen över social- och hälsovårdstjänster hanteras inom den tillsynsprocess som ingår i egenkontrollen. I det första skedet får serviceproducenten handledning och en tidsfrist för att avhjälpa de upptäckta bristerna. Genomförandet av de korrigerande åtgärderna följs upp genom dokumentbaserad tillsyn, tillsynsbesök och annan uppföljning. I tillsynen granskas även uppgifter om personaldimensionering,

arbetsskiftsplanering och faktisk arbetstid. Med hjälp av dessa uppgifter kan man exempelvis identifiera riskfaktorer för arbetsrelaterat utnyttjande. I samband med tillsynsbesöken förs dessutom samtal med personalen. Det underlättar identifieringen av missförhållanden som gäller arbetsförhållandena och organiseringen av arbetet samt av eventuella tecken på utnyttjande eller människohandel. Som en del av tillsynen bedömer välfärdsområdet också hur serviceproducentens egenkontroll fungerar och vilken förmåga den har att identifiera och hantera risker för arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel. Om bristerna kvarstår eller om det är fråga om ett allvarligt missförhållande, kan tillsynen intensifieras och ärendet hänskjutas till den som ansvarar för ordnandet samt vid behov till tillsynsmyndigheten. Den som ansvarar för ordnandet gör en samlad bedömning av situationen och beslutar tillsammans med ansvarsområdet för upphandling om eventuella avtalsenliga åtgärder. Under 2025 och januari–juni 2026 gjordes vid tillsynen över serviceproducenterna inga iakttagelser och upptäcktes inga avvikelser som tydde på människohandel eller arbetsrelaterat utnyttjande.

Om det i tillsynen över social- och hälsovårdstjänsterna skulle upptäckas tecken på att en person är offer för människohandel, ska verksamheten i första hand utgå från att klientens säkerhet tryggas och skadorna minimeras. Situationen behandlas inom egenkontrollen, dokumenteras och anmäls vid behov till anordnaren och myndigheterna. Samtidigt säkerställs att offret hänvisas till social- och kristjänster enligt sina behov. Vid välfärdsområdet arbetar en sjukskötare som är specialiserad på att hjälpa offer för människohandel. Som stöd för den egna serviceproduktionen håller välfärdsområdet på att konkurrensutsätta terapidjänster och stödpersonsverksamhet för verksamheten med att hjälpa offer för människohandel.

Den sjukskötare som är specialiserad på att hjälpa offer för människohandel kan vid behov exempelvis delta när anställda som omfattas av egenkontrollskedjan hörs. Detta kan förbättra möjligheterna att identifiera eventuella risker för arbetsrelaterat utnyttjande och tillföra värdefulla perspektiv vid bedömningen av de anställdas faktiska arbetsförhållanden.

Västra Nylands välfärdsområde köper för närvarande städtjänster av SOL Palvelut Oy och, i mycket liten omfattning, andra tjänster av SOL Pesulapalvelut Oy och SOL Kiinteistöpalvelut Oy.

Välfärdsområdet har inlett arbetet med att utarbeta en åtgärdsplan för bekämpning av människohandel och arbetsrelaterat utnyttjande. Planen utarbetas i samarbete mellan sakkunniga inom bland annat upphandling, tillsyn, servicecentret samt de gemensamma social- och hälsovårdstjänsterna. Målet är att ta fram konkreta åtgärder som utvecklar och stöder exempelvis

konkurrensutsättningarna, avtalsvillkoren, tillsynen och hänvisningen till tjänster.

och

2. konstatera att frågan är slutbehandlad.

Behandling

Beslut

Redogörelse

Bilaga

- 1 Ledamot Nurminens 34 andra ledamöters fråga om tillsynen över och konkreta åtgärder för att bekämpa arbetsrelaterat utnyttjande

Tilläggsmaterial

För kännedom

Verkställighet

Beslutshistoria

Välfärdsområdesstyrelsen 24.8.2026 § 156

§ 156

Beredning och upplysningar (fornamn.efternamn@luvn.fi):

Beslutsförslag

Välfärdsområdesdirektör Svahn Sanna

Välfärdsområdesstyrelsen beslutar ge följande svar på frågan som riktats till välfärdsområdesstyrelsen:

Inom välfärdsområdet följs avtalens efterlevnad aktivt upp både genom avtalsövervakning och, inom social- och hälsovårdstjänsterna, genom egenkontroll.

Serviceproducenterna inom städtjänsterna ska till exempel lämna in objektspecifika personalförteckningar, av vilka varje arbetstagares skattenummer framgår. Vid de inspektionsrundor som välfärdsområdet genomför säkerställs att den person som arbetar vid objektet är den arbetstagare som serviceproducenten har anmält. Om en person som inte på förhand har anmälts skriftligen till beställaren arbetar vid objektet, meddelas detta till serviceproducenten och då ombeds serviceproducenten att lämna en utredning. Om någon annan än den anmälda personen arbetar vid objektet är det fråga om verksamhet som strider mot avtalet och som kan leda till sanktioner. I avtalen om städtjänsterna har sanktionerna till exempel fastställts i detalj, och sådana påförs varje månad.

Tillstånds- och tillsynsverket genomför regelbundet inspektioner som också gäller välfärdsområdets serviceproducenters verksamhet. Regionförvaltningsverket, som föregick Tillstånds- och tillsynsverket, har utbildat välfärdsområdets sakkunniga.

Om välfärdsområdet får anledning att misstänka oegentligheter hos en serviceproducent kan välfärdsområdet anmäla detta till Tillstånds- och tillsynsverket, som ansvarar för arbetarskyddstillsynen. Vid misstanke om allvarliga oegentligheter kan välfärdsområdet även lämna in en undersökningsbegäran till polisen.

Välfärdsområdet genomför inte regelbundna separata riskbaserade kontroller av anställningsvillkor, såsom löneutbetalning, arbetstider eller betalning av övertidsersättningar. I samband med kontroller som gäller bekämpning av grå ekonomi kan faktorer som rör arbetsförhållandena dock utredas riktat. I sådana sammanhang kan arbetstagare till exempel intervjuas om sina faktiska arbetstimmar och arbetsförhållanden.

Tillsynen över de social- och hälsovårdstjänster som välfärdsområdet ansvarar för genomförs i första hand som en del av egenkontrollen och den planenliga tillsynen, som delvis riktas till serviceproducenterna utifrån risk. Den planenliga tillsynen kan omfatta både tillsynsbesök och dokumenttillsyn. I tillsynen över serviceproducenterna granskas i fråga om personalen särskilt den planerade arbetstiden och de faktiska arbetstidsanteckningarna. Välfärdsområdets tillsyn gäller också hur serviceproducentens egenkontroll genomförs. Då bedöms, som en del av tillsynen, hur serviceproducenten själv övervakar den tjänst som underleverantörerna producerar och hur villkoren för tjänsten uppfylls. Inom tillsynen granskas inte löneutbetalning eller betalning av övertidsersättningar. Kontrollerna gäller serviceproducentens egen personal samt den underleverantörspersonal som serviceproducenten direkt använder i tjänsten, till den del det är fråga om arbetstagare

som deltar i genomförandet av tjänsten. Däremot granskas inte arbetstiden för stödtjänster som serviceproducenten har upphandlat eller för personalen inom dessa inom ramen för anordnarens tillsyn, utan dessa omfattas enligt tillsynslagstiftningen av serviceproducentens egen egenkontroll.

Välfärdsområdet förutsätter att serviceproducenterna anmäler sina underleverantörer. Välfärdsområdet har förbjudit kedjebildning i underleverantörskedjan, vilket gör att leveranskedjan förblir transparent. Dessutom har välfärdsområdet möjlighet att förbjuda användningen av en underleverantör och kräva att en underleverantör byts ut.

Underleverantören ska lämna motsvarande uppgifter till välfärdsområdet som den egentliga serviceproducenten och agera på motsvarande sätt som den egentliga avtalsparten. Underleverantören ska lämna in ett handelsregisterutdrag som styrker att företaget existerar och innehåller grundläggande uppgifter och uppgifter om firmateckningsrätt, en utredning om betalning av skatter, såsom ett intyg över skatteskuld eller en utredning om betalningsplan om underleverantören har skatteskuld, ett intyg över tecknad pensionsförsäkring och en utredning om läget i fråga om betalda pensionsförsäkringsavgifter samt en utredning om det kollektivavtal som tillämpas.

I välfärdsområdets upphandlingar har det inte framkommit att lättföretagare eller utländsk hyrd arbetskraft skulle verka som underleverantörer.

Användningen av underleverantörer kan också begränsas på andra sätt, till exempel genom att dela upp upphandlingen så att serviceproducenten inte behöver kedja tjänster eller skaffa dem från en tredje part. Inom till exempel städtjänster har de helheter som upphandlas delats upp så att grundstädning har konkurrensutsatts separat från specialstädning. De serviceproducenter som producerar städtjänster för välfärdsområdet har inte använt underleverantörer.

Välfärdsområdet använder kvalitets- och riskhanteringssystemet LaRi, genom vilket personalen kan göra anmälningar om klient- och patientsäkerhet, arbetarskydd och andra missförhållanden. Systemet är tillgängligt elektroniskt och användningen baserar sig på personliga användarrättigheter. Anmälningar i LaRi-systemet är inte anonyma, utan förutsätter i regel identifiering. Anmälarens skydd grundar sig dock på lagstiftning: enligt lagen om tillsynen över social- och hälsovården är arbetstagare skyldiga att anmäla missförhållanden som de observerar, och anmälan får inte leda till negativa följder för arbetstagaren (29 § i tillsynslagen). I systemet kan användaren välja finska eller svenska som användningsspråk enligt sitt modersmål. Systemet kan också användas på engelska.

För misstankar om oegentligheter har välfärdsområdet dessutom en separat anonym anmälningsskanal, WBRpro, som grundar sig på lagstiftningen om skydd för rapporterade personer. Kanalen står till arbetstagarnas förfogande, och anmälningar kan också göras anonymt. Anmälarens skydd grundar sig på lagen om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av Europeiska unionens och den nationella lagstiftningen (1171/2022). Enligt lagen får den som gör en anmälan inte utsättas för motåtgärder, och anmälarens identitet ska skyddas vid behandlingen av anmälan.

Information om anmälningsskanalerna, anmälningsskyldigheten och arbetstagarens rättigheter ges genom introduktion, utbildningar för personalen samt egenkontrollprogrammet och egenkontrollplanerna, där anmälningsförfarandena och ansvarsfördelningen beskrivs.

Brister som upptäcks i tillsynen över social- och hälsovårdstjänster behandlas stegvis så att serviceproducenten ges handledning och en tidsfrist för korrigerande åtgärder. Genomförandet följs upp, och vid behov fortsätter tillsynen som fortsatt eller intensifierad tillsyn. Om bristerna inte åtgärds eller om det är fråga om ett allvarligt missförhållande, anmäls ärendet till anordnaren och vid behov till tillsynsmyndigheten. Anordnaren bedömer situationen och beslutar tillsammans med upphandlingen om eventuella avtalsbaserade åtgärder. Under 2025 och 2026 fram till april har inga brister eller avvikelser med anknytning till människohandel upptäckts i tillsynen över serviceproducenterna.

Om det i tillsynen över social- och hälsovårdstjänsterna skulle upptäckas tecken på att en person är offer för människohandel, ska verksamheten i första hand utgå från att klientens säkerhet tryggas och skadorna minimeras. Situationen behandlas inom egenkontrollen, dokumenteras och anmäls vid behov till anordnaren och myndigheterna. Samtidigt säkerställs att offret hänvisas till social- och kristjänster enligt sina behov.

Västra Nylands välfärdsområde köper för närvarande städtjänster av SOL Palvelut Oy och, i mycket liten omfattning, andra tjänster av SOL Pesulapalvelut Oy och SOL Kiinteistöpalvelut Oy.

Under fullmäktigeperioden bereder välfärdsområdet, i enlighet med strategins sammanfattande protokoll, en åtgärdsplan för att bekämpa människohandel och arbetsrelaterat utnyttjande.

Dessutom beslutar välfärdsområdesstyrelsen föreslå välfärdsområdesfullmäktige att välfärdsområdesfullmäktige beslutar

1. anteckna välfärdsområdesstyrelsens svar på den till välfärdsområdesstyrelsen riktade frågan för kännedom, och
2. konstatera att frågan är slutbehandlad.

Behandling

Under behandlingen ändrade föredraganden sitt beslutsförslag enligt följande:

"- Stycket:

Brister som upptäcks i tillsynen över social- och hälsovårdstjänster behandlas stegvis så att serviceproducenten ges handledning och en tidsfrist för korrigerande åtgärder. Genomförandet följs upp, och vid behov fortsätter tillsynen som fortsatt eller intensifierad tillsyn. Om bristerna inte åtgärds eller om det är fråga om ett allvarligt missförhållande, anmäls ärendet till anordnaren och vid behov till tillsynsmyndigheten. Anordnaren bedömer situationen och beslutar tillsammans med upphandlingen om eventuella avtalsbaserade åtgärder. Under 2025 och 2026 fram till april har inga brister eller avvikelser med anknytning till människohandel upptäckts i tillsynen över serviceproducenterna.

ändras till:

Eventuella missförhållanden som upptäcks vid tillsynen över social- och hälsovårdstjänster hanteras inom den tillsynsprocess som ingår i egenkontrollen. I det första skedet får serviceproducenten handledning och en tidsfrist för att avhjälpa de upptäckta bristerna. Genomförandet av de korrigerande åtgärderna följs upp genom dokumentbaserad tillsyn, tillsynsbesök och annan uppföljning. I tillsynen granskas även uppgifter om personaldimensionering, arbetsskiftsplanering och faktisk arbetstid. Med hjälp av dessa uppgifter kan man exempelvis identifiera riskfaktorer för arbetsrelaterat utnyttjande. I samband med tillsynsbesöken förs dessutom samtal med personalen. Det underlättar identifieringen av missförhållanden som gäller arbetsförhållandena och organiseringen av arbetet samt av eventuella tecken på utnyttjande eller människohandel. Som en del av tillsynen bedömer välfärdsområdet också hur serviceproducentens egenkontroll fungerar och vilken förmåga den har att identifiera och hantera risker för arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel. Om bristerna kvarstår eller om det är fråga om ett allvarligt missförhållande, kan tillsynen intensifieras och ärendet hänskjutas till den som ansvarar för ordnandet samt vid behov till tillsynsmyndigheten. Den som

ansvarar för ordnandet gör en samlad bedömning av situationen och beslutar tillsammans med ansvarsområdet för upphandling om eventuella avtalsenliga åtgärder. Under 2025 och januari–juni 2026 gjordes vid tillsynen över serviceproducenterna inga iakttagelser och upptäcktes inga avvikelser som tydde på människohandel eller arbetsrelaterat utnyttjande.

- Efter meningen "Samtidigt säkerställs att offret hänvisas till social- och kristjänster enligt sina behov." läggs till följande:

Vid välfärdsområdet arbetar en sjukskötare som är specialiserad på att hjälpa offer för människohandel. Som stöd för den egna serviceproduktionen håller välfärdsområdet på att konkurrensutsätta terapitjänster och stödpersonsverksamhet för verksamheten med att hjälpa offer för människohandel.

Den sjukskötare som är specialiserad på att hjälpa offer för människohandel kan vid behov exempelvis delta när anställda som omfattas av egenkontrollskedjan hörs. Detta kan förbättra möjligheterna att identifiera eventuella risker för arbetsrelaterat utnyttjande och tillföra värdefulla perspektiv vid bedömningen av de anställdas faktiska arbetsförhållanden."

Ordföranden föreslog att välfärdsområdesstyrelsen övergår till att behandla nästa ärende och att behandlingen av detta ärende fortsätter senare under sammanträdet. Välfärdsområdesstyrelsen godkände ordförandens förslag enhälligt.

Behandlingen av ärendet fortsatte efter behandlingen av ärendet "Svar på den av ledamot Rodriguez och 31 andra ledamöter inlämnade frågan till välfärdsområdesstyrelsen om självbestämmanderätt och delaktighet för personer med funktionsnedsättning i välfärdsområdet (VOF)"

Under behandlingen ändrade föredraganden sitt beslutsförslag enligt följande:

"- Stycket:

Under fullmäktigeperioden bereder välfärdsområdet, i enlighet med strategins sammanfattande protokoll, en åtgärdsplan för att bekämpa människohandel och arbetsrelaterat utnyttjande.

ändras till:

Välfärdsområdet har inlett arbetet med att utarbeta en åtgärdsplan för bekämpning av människohandel och arbetsrelaterat utnyttjande. Planen utarbetas i samarbete

mellan sakkunniga inom bland annat upphandling, tillsyn, servicecentret samt de gemensamma social- och hälsovårdstjänsterna. Målet är att ta fram konkreta åtgärder som utvecklar och stöder exempelvis konkurrensutsättningarna, avtalsvillkoren, tillsynen och hänvisningen till tjänster.”

Efter behandlingen av detta ärende övergick välfärdsområdesstyrelsen till att behandla § 160 "Behandling av begäran om omprövning gällande välfärdsområdesstyrelsens beslut den 15 juni 2026 § 125 om införande av en servicesedel för resebudgeten inom stöd för rörligheten."

Upphandlingsdirektör Kortelainen och kvalitets- och klientsäkerhetschef Janhunen avlägsnade sig från sammanträdet efter behandlingen av detta ärende kl. 13.38.

Beslut

Välfärdsområdesstyrelsen beslutade enhälligt ge följande svar på frågan som framställt till välfärdsområdesstyrelsen:

Inom välfärdsområdet följs avtalens efterlevnad aktivt upp både genom avtalsövervakning och, inom social- och hälsovårdstjänsterna, genom egenkontroll.

Serviceproducenterna inom städtjänsterna ska till exempel lämna in objektspecifika personalförteckningar, av vilka varje arbetstagares skattenummer framgår. Vid de inspektionsrundor som välfärdsområdet genomför säkerställs att den person som arbetar vid objektet är den arbetstagare som serviceproducenten har anmält. Om en person som inte på förhand har anmälts skriftligen till beställaren arbetar vid objektet, meddelas detta till serviceproducenten och då ombeds serviceproducenten att lämna en utredning. Om någon annan än den anmälda personen arbetar vid objektet är det fråga om verksamhet som strider mot avtalet och som kan leda till sanktioner. I avtalen om städtjänsterna har sanktionerna till exempel fastställts i detalj, och sådana påförs varje månad.

Tillstånds- och tillsynsverket genomför regelbundet inspektioner som också gäller välfärdsområdets serviceproducenters verksamhet. Regionförvaltningsverket, som föregick Tillstånds- och tillsynsverket, har utbildat välfärdsområdets sakkunniga.

Om välfärdsområdet får anledning att misstänka oegentligheter hos en serviceproducent kan välfärdsområdet anmäla detta till Tillstånds- och tillsynsverket, som ansvarar för arbetarskyddstillsynen. Vid misstanke om allvarliga oegentligheter kan välfärdsområdet även lämna in en undersökningsbegäran till polisen.

Välfärdsområdet genomför inte regelbundna separata riskbaserade kontroller av anställningsvillkor, såsom löneutbetalning, arbetstider eller betalning av övertidsersättningar. I samband med kontroller som gäller bekämpning av grå ekonomi kan faktorer som rör

arbetsförhållandena dock utredas riktat. I sådana sammanhang kan arbetstagare till exempel intervjuas om sina faktiska arbetstimmar och arbetsförhållanden.

Tillsynen över de social- och hälsovårdstjänster som välfärdsområdet ansvarar för genomförs i första hand som en del av egenkontrollen och den planerliga tillsynen, som delvis riktas till serviceproducenterna utifrån risk. Den planerliga tillsynen kan omfatta både tillsynsbesök och dokumenttillsyn. I tillsynen över serviceproducenterna granskas i fråga om personalen särskilt den planerade arbetstiden och de faktiska arbetstidsanteckningarna. Välfärdsområdets tillsyn gäller också hur serviceproducentens egenkontroll genomförs. Då bedöms, som en del av tillsynen, hur serviceproducenten själv övervakar den tjänst som underleverantörerna producerar och hur villkoren för tjänsten uppfylls. Inom tillsynen granskas inte löneutbetalning eller betalning av övertidsersättningar. Kontrollerna gäller serviceproducentens egen personal samt den underleverantörspersonal som serviceproducenten direkt använder i tjänsten, till den del det är fråga om arbetstagare som deltar i genomförandet av tjänsten. Däremot granskas inte arbetstiden för stödtjänster som serviceproducenten har upphandlat eller för personalen inom dessa inom ramen för anordnarens tillsyn, utan dessa omfattas enligt tillsynslagstiftningen av serviceproducentens egen egenkontroll.

Välfärdsområdet förutsätter att serviceproducenterna anmäler sina underleverantörer. Välfärdsområdet har förbjudit kedjebildning i underleverantörskedjan, vilket gör att leveranskedjan förblir transparent. Dessutom har välfärdsområdet möjlighet att förbjuda användningen av en underleverantör och kräva att en underleverantör byts ut.

Underleverantören ska lämna motsvarande uppgifter till välfärdsområdet som den egentliga serviceproducenten och agera på motsvarande sätt som den egentliga avtalsparten. Underleverantören ska lämna in ett handelsregisterutdrag som styrker att företaget existerar och innehåller grundläggande uppgifter och uppgifter om firmateckningsrätt, en utredning om betalning av skatter, såsom ett intyg över skatteskuld eller en utredning om betalningsplan om underleverantören har skatteskuld, ett intyg över tecknad pensionsförsäkring och en utredning om läget i fråga om betalda pensionsförsäkringsavgifter samt en utredning om det kollektivavtal som tillämpas.

I välfärdsområdets upphandlingar har det inte framkommit att lättföretagare eller utländsk hyrd arbetskraft skulle verka som underleverantörer.

Användningen av underleverantörer kan också begränsas på andra sätt, till exempel genom att dela upp upphandlingen så att serviceproducenten inte behöver kedja tjänster eller skaffa dem från en tredje part. Inom till exempel städtjänster har de helheter som upphandlas delats upp så att grundstädning har konkurrensutsatts separat från specialstädning. De serviceproducenter som producerar städtjänster för välfärdsområdet har inte använt underleverantörer.

Välfärdsområdet använder kvalitets- och riskhanteringssystemet LaRi, genom vilket personalen kan

göra anmälningar om klient- och patientsäkerhet, arbetarskydd och andra missförhållanden. Systemet är tillgängligt elektroniskt och användningen baserar sig på personliga användarrättigheter. Anmälningar i LaRi-systemet är inte anonyma, utan förutsätter i regel identifiering. Anmälarens skydd grundar sig dock på lagstiftning: enligt lagen om tillsynen över social- och hälsovården är arbetstagare skyldiga att anmäla missförhållanden som de observerar, och anmälan får inte leda till negativa följder för arbetstagaren (29 § i tillsynslagen). I systemet kan användaren välja finska eller svenska som användningsspråk enligt sitt modersmål. Systemet kan också användas på engelska.

För misstankar om oegentligheter har välfärdsområdet dessutom en separat anonym anmälningskanal, WBRpro, som grundar sig på lagstiftningen om skydd för rapporterande personer. Kanalen står till arbetstagarnas förfogande, och anmälningar kan också göras anonymt. Anmälarens skydd grundar sig på lagen om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av Europeiska unionens och den nationella lagstiftningen (1171/2022). Enligt lagen får den som gör en anmälan inte utsättas för motåtgärder, och anmälarens identitet ska skyddas vid behandlingen av anmälan.

Information om anmälningskanalerna, anmälningsskyldigheten och arbetstagarens rättigheter ges genom introduktion, utbildningar för personalen samt egenkontrollprogrammet och egenkontrollplanerna, där anmälningsförfarandena och ansvarsfördelningen beskrivs.

Eventuella missförhållanden som upptäcks vid tillsynen över social- och hälsovårdstjänster hanteras inom den tillsynsprocess som ingår i egenkontrollen. I det första skedet får serviceproducenten handledning och en tidsfrist för att avhjälpa de upptäckta bristerna. Genomförandet av de korrigerande åtgärderna följs upp genom dokumentbaserad tillsyn, tillsynsbesök och annan uppföljning. I tillsynen granskas även uppgifter om personaldimensionering, arbetsskiftsplanering och faktisk arbetstid. Med hjälp av dessa uppgifter kan man exempelvis identifiera riskfaktorer för arbetsrelaterat utnyttjande. I samband med tillsynsbesöken förs dessutom samtal med personalen. Det underlättar identifieringen av missförhållanden som gäller arbetsförhållandena och organiseringen av arbetet samt av eventuella tecken på utnyttjande eller människohandel. Som en del av tillsynen bedömer välfärdsområdet också hur serviceproducentens egenkontroll fungerar och vilken förmåga den har att identifiera och hantera risker för arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel. Om bristerna kvarstår eller om det är fråga om ett allvarligt missförhållande, kan tillsynen intensifieras och ärendet hänskjutas till den som ansvarar för ordnandet samt vid behov till tillsynsmyndigheten. Den som ansvarar för ordnandet gör en samlad bedömning av situationen och beslutar tillsammans med ansvarsområdet för upphandling om eventuella avtalsenliga åtgärder. Under 2025 och januari–juni 2026 gjordes vid tillsynen över serviceproducenterna inga iakttagelser och upptäcktes inga avvikelser som tydde på människohandel eller arbetsrelaterat utnyttjande.

Om det i tillsynen över social- och hälsovårdstjänsterna skulle upptäckas tecken på att en person är offer för människohandel, ska verksamheten i första hand utgå från att klientens säkerhet tryggas och skadorna minimeras. Situationen behandlas inom egenkontrollen, dokumenteras och anmäls vid behov till anordnaren och myndigheterna. Samtidigt säkerställs att offret hänvisas till social- och kristjänster enligt sina behov. Vid välfärdsområdet arbetar en sjukskötare som är specialiserad på att hjälpa offer för människohandel. Som stöd för den egna serviceproduktionen håller välfärdsområdet på att konkurrensutsätta terapitjänster och stödpersonsverksamhet för verksamheten med att hjälpa offer för människohandel. Den sjukskötare som är specialiserad på att hjälpa offer för människohandel kan vid behov exempelvis delta när anställda som omfattas av egenkontrollskedjan hörs. Detta kan förbättra möjligheterna att identifiera eventuella risker för arbetsrelaterat utnyttjande och tillföra värdefulla perspektiv vid bedömningen av de anställdas faktiska arbetsförhållanden. Västra Nylands välfärdsområde köper för närvarande städtjänster av SOL Palvelut Oy och, i mycket liten omfattning, andra tjänster av SOL Pesulapalvelut Oy och SOL Kiinteistöpalvelut Oy.

Välfärdsområdet har inlett arbetet med att utarbeta en åtgärdsplan för bekämpning av människohandel och arbetsrelaterat utnyttjande. Planen utarbetas i samarbete mellan sakkunniga inom bland annat upphandling, tillsyn, servicecentret samt de gemensamma social- och hälsovårdstjänsterna. Målet är att ta fram konkreta åtgärder som utvecklar och stöder exempelvis konkurrensutsättningarna, avtalsvillkoren, tillsynen och hänvisningen till tjänster.

Dessutom beslutade välfärdsområdesstyrelsen enhälligt föreslå välfärdsområdesfullmäktige att välfärdsområdesfullmäktige beslutar

1. anteckna välfärdsområdesstyrelsens svar på den till välfärdsområdesstyrelsen riktade frågan för kännedom, och
2. konstatera att frågan är slutbehandlad.

Redogörelse

Ledamot Nurminens och 34 andra ledamöter har vid välfärdsområdesfullmäktiges sammanträde den 28 april 2026, § 33, riktat en fråga till välfärdsområdesstyrelsen om tillsynen över och konkreta åtgärder för att bekämpa arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel i Västra Nylands välfärdsområdes upphandlingar

Behörighet

Enligt 27 § i förvaltningsstadgan kan ledamöter framställa frågor till välfärdsområdesstyrelsen om ärenden som gäller välfärdsområdets eller välfärdsområdeskoncernens förvaltning.

Om frågan har undertecknats av minst 15 fullmäktigeledamöter ska välfärdsområdesstyrelsen ge sitt svar på frågan senast vid det första sammanträdet som hålls efter att nio veckor förflutit sedan frågan lämnades in till

välfrädsområdesfullmäktiges sekreterare eller meddela orsaken till att frågan ännu inte kunnat besvaras. Frågan och svaret på den eller meddelandet om orsaken till att frågan inte har besvarats ska tas upp på föredragningslistan för välfrädsområdesfullmäktiges sammanträde.

Bilaga

Tilläggsmaterial

För kännedom Verkställighet

Beslutshistoria

Välfrädsområdesstyrelsen 15.6.2026 § 135

§ 135

Beredning och upplysningar (fornamn.efternamn@luvn.fi):

Beslutsförslag

Välfrädsområdesdirektör Svahn Sanna

Välfrädsområdesstyrelsen beslutar ge följande svar på frågan som riktats till välfrädsområdesstyrelsen:

Inom välfrädsområdet följs avtalens efterlevnad aktivt upp både genom avtalsövervakning och, inom social- och hälsovårdstjänsterna, genom egenkontroll. Serviceproducenterna inom städtjänsterna ska till exempel lämna in objektspecifika personalförteckningar, av vilka varje arbetstagares skattenummer framgår. Vid de inspektionsrundor som välfrädsområdet genomför säkerställs att den person som arbetar vid objektet är den arbetstagare som serviceproducenten har anmält. Om en person som inte på förhand har anmälts skriftligen till beställaren arbetar vid objektet, meddelas detta till serviceproducenten och då ombeds serviceproducenten att lämna en utredning. Om någon annan än den anmälda personen arbetar vid objektet är det fråga om verksamhet som strider mot avtalet och som kan leda till sanktioner. I avtalen om städtjänsterna har sanktionerna till exempel fastställts i detalj, och sådana påförs varje månad.

Tillstånds- och tillsynsverket genomför regelbundet inspektioner som också gäller välfrädsområdets serviceproducenters verksamhet. Regionförvaltningsverket,

som föregick Tillstånds- och tillsynsverket, har utbildat välfärdsområdets sakkunniga.

Om välfärdsområdet får anledning att misstänka oegentligheter hos en serviceproducent kan välfärdsområdet anmäla detta till Tillstånds- och tillsynsverket, som ansvarar för arbetarskyddstillsynen. Vid misstanke om allvarliga oegentligheter kan välfärdsområdet även lämna in en undersökningsbegäran till polisen.

Välfärdsområdet genomför inte regelbundna separata riskbaserade kontroller av anställningsvillkor, såsom löneutbetalning, arbetstider eller betalning av övertidsersättningar. I samband med kontroller som gäller bekämpning av grå ekonomi kan faktorer som rör arbetsförhållandena dock utredas riktat. I sådana sammanhang kan arbetstagare till exempel intervjuas om sina faktiska arbetstimmar och arbetsförhållanden.

Tillsynen över de social- och hälsovårdstjänster som välfärdsområdet ansvarar för genomförs i första hand som en del av egenkontrollen och den planenliga tillsynen, som delvis riktas till serviceproducenterna utifrån risk. Den planenliga tillsynen kan omfatta både tillsynsbesök och dokumenttillsyn. I tillsynen över serviceproducenterna granskas i fråga om personalen särskilt den planerade arbetstiden och de faktiska arbetstidsanteckningarna. Välfärdsområdets tillsyn gäller också hur serviceproducentens egenkontroll genomförs. Då bedöms, som en del av tillsynen, hur serviceproducenten själv övervakar den tjänst som underleverantörerna producerar och hur villkoren för tjänsten uppfylls. Inom tillsynen granskas inte löneutbetalning eller betalning av övertidsersättningar. Kontrollerna gäller serviceproducentens egen personal samt den underleverantörspersonal som serviceproducenten direkt använder i tjänsten, till den del det är fråga om arbetstagare som deltar i genomförandet av tjänsten. Däremot granskas inte arbetstiden för stödtjänster som serviceproducenten har upphandlat eller för personalen inom dessa inom ramen för anordnarens tillsyn, utan dessa omfattas enligt tillsynslagstiftningen av serviceproducentens egen egenkontroll.

Välfärdsområdet förutsätter att serviceproducenterna anmäler sina underleverantörer. Välfärdsområdet har förbjudit kedjebildning i underleverantörskedjan, vilket gör att leveranskedjan förblir transparent. Dessutom har välfärdsområdet möjlighet att förbjuda användningen av en underleverantör och kräva att en underleverantör byts ut.

Underleverantören ska lämna motsvarande uppgifter till välfärdsområdet som den egentliga serviceproducenten och agera på motsvarande sätt som den egentliga avtalsparten. Underleverantören ska lämna in ett handelsregisterutdrag som styrker att företaget existerar och innehåller grundläggande uppgifter och uppgifter om firmateckningsrätt, en utredning

om betalning av skatter, såsom ett intyg över skatteskuld eller en utredning om betalningsplan om underleverantören har skatteskuld, ett intyg över tecknad pensionsförsäkring och en utredning om läget i fråga om betalda pensionsförsäkringsavgifter samt en utredning om det kollektivavtal som tillämpas.

I välfärdsområdets upphandlingar har det inte framkommit att lättföretagare eller utländsk hyrd arbetskraft skulle verka som underleverantörer.

Användningen av underleverantörer kan också begränsas på andra sätt, till exempel genom att dela upp upphandlingen så att serviceproducenten inte behöver kedja tjänster eller skaffa dem från en tredje part. Inom till exempel städtjänster har de helheter som upphandlas delats upp så att grundstädning har konkurrensutsatts separat från specialstädning. De serviceproducenter som producerar städtjänster för välfärdsområdet har inte använt underleverantörer.

Välfärdsområdet använder kvalitets- och riskhanteringssystemet LaRi, genom vilket personalen kan göra anmälningar om klient- och patientsäkerhet, arbetarskydd och andra missförhållanden. Systemet är tillgängligt elektroniskt och användningen baserar sig på personliga användarrättigheter. Anmälningar i LaRi-systemet är inte anonyma, utan förutsätter i regel identifiering. Anmälarens skydd grundar sig dock på lagstiftning: enligt lagen om tillsynen över social- och hälsovården är arbetstagare skyldiga att anmäla missförhållanden som de observerar, och anmälan får inte leda till negativa följder för arbetstagaren (29 § i tillsynslagen). I systemet kan användaren välja finska eller svenska som användningsspråk enligt sitt modersmål. Systemet kan också användas på engelska.

För misstankar om oegentligheter har välfärdsområdet dessutom en separat anonym anmälningskanal, WBRpro, som grundar sig på lagstiftningen om skydd för rapporterande personer. Kanalen står till arbetstagarnas förfogande, och anmälningar kan också göras anonymt. Anmälarens skydd grundar sig på lagen om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av Europeiska unionens och den nationella lagstiftningen (1171/2022). Enligt lagen får den som gör en anmälan inte utsättas för motåtgärder, och anmälarens identitet ska skyddas vid behandlingen av anmälan.

Information om anmälningskanalerna, anmälningsskyldigheten och arbetstagarens rättigheter ges genom introduktion, utbildningar för personalen samt egenkontrollprogrammet och egenkontrollplanerna, där anmälningsförfarandena och ansvarsfördelningen beskrivs.

Brister som upptäcks i tillsynen över social- och hälsovårdstjänster behandlas stegvis så att

serviceproducenten ges handledning och en tidsfrist för korrigerande åtgärder. Genomförandet följs upp, och vid behov fortsätter tillsynen som fortsatt eller intensifierad tillsyn. Om bristerna inte åtgärds eller om det är fråga om ett allvarligt missförhållande, anmäls ärendet till anordnaren och vid behov till tillsynsmyndigheten. Anordnaren bedömer situationen och beslutar tillsammans med upphandlingen om eventuella avtalsbaserade åtgärder. Under 2025 och 2026 fram till april har inga brister eller avvikelser med anknytning till människohandel upptäckts i tillsynen över serviceproducenterna.

Om det i tillsynen över social- och hälsovårdstjänsterna skulle upptäckas tecken på att en person är offer för människohandel, ska verksamheten i första hand utgå från att klientens säkerhet tryggas och skadorna minimeras. Situationen behandlas inom egenkontrollen, dokumenteras och anmäls vid behov till anordnaren och myndigheterna. Samtidigt säkerställs att offret hänvisas till social- och kristjänster enligt sina behov.

Västra Nylands välfärdsområde köper för närvarande städtjänster av SOL Palvelut Oy och, i mycket liten omfattning, andra tjänster av SOL Pesulapalvelut Oy och SOL Kiinteistöpalvelut Oy.

Under fullmäktigeperioden bereder välfärdsområdet, i enlighet med strategins sammanfattande protokoll, en åtgärdsplan för att bekämpa människohandel och arbetsrelaterat utnyttjande.

Dessutom beslutar välfärdsområdesstyrelsen föreslå välfärdsområdesfullmäktige att välfärdsområdesfullmäktige beslutar

1. anteckna välfärdsområdesstyrelsens svar på den till välfärdsområdesstyrelsen riktade frågan för kännedom, och

2. konstatera att frågan är slutbehandlad.

Behandling

Under behandlingen lämnade ordförande Laiho, understödd av första viceordförande Värmälä, ett förslag om att ärendet bordläggs. Välfärdsområdesstyrelsen godkände förslaget om bordläggning enhälligt.

Beslut

Välfärdsområdesstyrelsen beslutade enhälligt bordlägga ärendet.

Redogörelse

Valtuutettu Nurminen ja 34 muuta valtuutettua osoittivat aluevaltuuston kokouksessa 28.4.2026 § 33 aluehallitukselle kysymyksen koskien työperäisen hyväksikäytön ja

ihmiskaupan torjunnan valvontaa ja konkreettisia toimenpiteitä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hankinnoissa.

Toimivalta

Hallintosäännön 27 §:n mukaan valtuutetut voivat osoittaa aluehallitukselle kysymyksen hyvinvointialueen tai hyvinvointialuekonsernin hallintoa koskevasta asiasta.

Jos kysymyksen on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua, aluehallituksen on annettava vastauksensa kysymykseen viimeistään siinä kokouksessa, joka yhdeksän viikon kuluttua kysymyksen aluevaltuuston sihteerille antamisesta ensiksi pidetään, tai ilmoitettava syy, minkä vuoksi vastausta ei ole voitu vielä antaa. Kysymys ja siihen annettu vastaus tai ilmoitus vastauksen antamatta jättämisen syystä on otettava aluevaltuuston kokouksen esityslistalle.

Bilaga

Tilläggsmaterial

För kännedom Verkställighet

Beslutshistoria